

Zpravodaj **2022** pro práci s dětmi

Bratr Kálef • Horácký seniorát ČCE

Víte, že Bratr Kálef má moc pěkné internetové stránky? Sledujete je pravidelně?

www.kalef.evangelnet.cz

A víte, že je také na facebooku? Lajkněte ho!
Jméno má jednoduché: Bratr Kálef!

Safra! Letí to co?

Nemá to slovo „léto“ něco společného s lítáním?

Hele fakt nevím, ale vůbec bych se nedivil, protože letos to léto teda prolitlo rychlostí třešňového průjmu! A kdo si to pamatujete, tak to je jako že hoooooodně rychlá záležitost.

No jo, léto už je pryč a teď máme to „babí“ podzimní léto.

Hej, ale to neva... Ono už je to na světě tak šikovně zařízený, že po podzimu, zimě a jaře bude další léto. To už je světa běh! Což je fajn a je zase na co se těšit!

V ruce držíte rodinný album Bratra Kálefa za poslední rok! Fotky a zprávičky ze života takový větší vysočinský rodiny kamarádů, se kterými se setkáváte na akcích, víkendovkách, táborech a třeba v kostele. No a kdo ví, třeba na fotkách najdete vaše kamarády anebo přímo sebe! A když ne, tak není všem dnům konec. Budou další akce a tábory, kde se můžete nechat vyfotit tak, aby i vaše krásná tvář zdobila tohle rodinné album – a to chceš ;-)

Je fajn připomenout si chvíle, místa a lidi, se kterými vám bylo dobře, se kterými jste se fakt dobře zasmáli a společně prožili něco silného. Někdy na to člověk zapomíná, a to je fakt škoda.

Tak vám všem přeju příjemné listování letošním zpravodajem a mějte se fajn.

Filip Boháč

Obsah 2022/1

2 • Slovo úvodem (F. Boháč)

Valná hromada Bratra Kálefa v roce 2022 (O. Novotná) • 2

3 • Potkávání naživo nic nenahradí (Rozhovor s O. Novotnou)

2 novoměstské práce s dětmi (O. Ruml) • 5

6 • Loučení se školním rokem (A. Hatajová)

Domácí chléb na Díkčinění (A. Hatajová) • 6

7 • Ze Sněžného do Telecího (M. Kadlecová a R. Havlíčková)

Příměstský tábor pro ukrajinské děti (M. Slámová) • 8

9 • Férová snídaneč (M. Slámová)

Filmová inspirace (J. Kotouček) • 10

PŘÍLOHA • Jákobův sen – Vypstřihovánka (K. Feltlová)

Brigády na tábořišti v roce 2022 (O. Maláč) • 11

12 • Hilda a její svět (Z. Sokolíčková)

Kálefáci Lví srdce (N. Keřkovská) • 13

14 • Vzhůru na palubu! (A. Hudcová)

Sharing is Caring (D. Dus) • 15

16 • Knižní inspirace pro malé i velké (D. Šimková)

Práce s dětmi a dětská literatura (Anketa) • 18

19 • Táborový receptář (Od táborových kuchařů)

Valná hromada Bratra Kálefa v roce 2022

Dle zvyků a platných ustanovení se i letos na jaře konala Valná hromada Bratra Kálefa. Konání bylo stanoveno a ohlášeno na 10. 4. 2022 v Jihlavě na faře. Jelikož uplynuly dva roky od volby výboru BK, byla Valnou hromadou volební.

Účast byla sporá – sešli jsme se v počtu 7. Probrána byla Zpráva o hospodaření za rok 2021, Zpráva o činnosti za rok 2021, Plán činnosti na rok 2022, taktéž rozpočet.

V další části proběhla volba členů Výboru BK na další dva roky a poté i volba předsedy na stejnou dobu. Sestava nově zvoleného výboru BK je tedy stávající: Výbor – Filip Boháč, Kryštof Maláč, Olga Novotná, Dušan Sláma, Daniel Šimek. Náhradníci – Anna Pořízová, Daniela Šimková. Do funkce předsedkyně byla následovně zvolena Olga Novotná.

Za BK

Olga Novotná, předsedkyně

PODPOŘIL

Kraj Vysočina

Potkávání naživo nic nenahradí

Rozhovor s Olgou Novotnou, předsedkyní Bratra Kálefa

Co obnáší být předsedkyní Bratra Kálefa?

Já si myslím, že to s každým předsedou obnáší něco jiného, podle toho, v jakých oblastech je talentovaný (*smích*).

Co to tedy obnáší s tebou?

Já se spíš snažím držet Bratra Kálefa v chodu. Nejsem talentovaná na psaní článků, v nedělce vlastně taky nejsem. Je to spíš o té administrativní práci, se kterou mi pomáhá Dušan Sláma. Snažím se Bratra Kálefa poponést tím, že má předsedu zase o rok dýl.

Jakým směrem bys chtěla Bratra Kálefa posouvat?

Tak takový ambice nemám, protože moje cesta k předsednictví (*smích*) byla příliš rychlá. Já jsem totiž přesvědčená, že by předsedou měl být farář nebo seniorátní farář. Ten má přehled o sborech, je s lidmi ze sborů v kontaktu, pracuje s dětmi a mladými lidmi, potkává se s nimi. Tam by se toho dalo hodně rozvíjet. Já jsem fakt jen osoba, která se to snaží poponést. Bratr Kálef však vůbec není o předsedovi (předsedkyni), ale o dlouhodobé práci spousty lidí.

Jaká byla vůbec tvoje cesta do Bratra Kálefa?

O Bratru Kálefovi jsem slyšela od Pavly Dusové, která mě jako zástupce sboru z Horních Vilémovic pozvala na valnou hromadu. Tam jsem slyšela, co se v Kálefovi všechno děje. Na valnou hromadu jsem jela jednou, možná podruhé...

Tenkrát hodně členů z výboru odcházelo, takže bylo dobrý zachytit drápkem zase nějaké nové (*smích*). A úplně náhodně, jako dovnitř, do centra dění, jsem se dostala na tábor pro starší, protože hledali zdravotníka. Já jsem si říkala, že už jsem jiná věková kategorie, ale stejně jsem se Kubovi Liškovi ozvala, kdyby nesehnal někoho jiného. Z prvních šoků jsem se otřepala (*smích*), protože já jsem před tím nikdy takový tábor nezažila. A tak to šlo rok za rokem.

Takže jezdíš jako zdravotnice na starší běh tábora Bratra Kálefa? Jak dlouho?

Já už jsem to asi přestala počítat. Jestli jsem tam byla sedmkrát?

Stále tam máš v plánu jezdit?

Uvidíme, já to vždycky nechávám volně. Jestli o to ta parta bude stát. Já bych vůbec neřešila, kdyby si k sobě našli někoho věkově bližšího. Jedna věc je teda ta, zda o to oni budou stát, druhá je to, jestli to stále zvládnou já.

Kdybys měla přiblížit nezúčastněnému pozorovateli, co je Bratr Kálef, jak bys ho charakterizovala?

Hlavně to jsou kálefácký tábory a zážitky s nimi spojené a s tím i související celoroční činnost nedělek. Pokud bych to řekla oficiální řečí, tak je to práce s dětmi a s mládeží, to je to, oč Kálefovi jde. Tábory jsou takovým vyvrcholením. A osvědčily se, je to fajn, nějakým způsobem fungují. Jde o to, aby se poznávali a byli spolu lidi, co tam pracují jako vedoucí, stejně tak i děti. Tím, že jsme křesťanská organizace, kterou zaštiťuje církev, mělo by všechno konání mít i obraz Toho, v kterého věříme, že nás vede... Nejen tábory, ale celým naším životem. Prostě i stránku duchovní. Je důležité, aby se nevytratila.

Dřív bývala činnost Bratra Kálefa pestřejší. Pořádala se setkání učitelů nedělní školy, Den rodiny, ... Působnost se profiluje na celý Horácký seniorát, ale teď se zdá, že se jeho činnost „smrskla“ jen na tábory v Křídlech. Čím myslíš, že to je?

To je celkem jednoduchá věc. Odráží se to od toho, co jsme schopni jako lidi z výboru do toho dát. Protože každý má tisíce jiných činností. Když byli v Kálefovi Šormovi nebo Tkadlečkoví, faráři a učitelé nedělních škol, tak tam dávali hodně těchto činností. Potkávali se a vznikl nápad činnost rozšířit. Že je dobré, aby se potkali učitelé nedělních škol, předali si zkušenosti a sdíleli problémy, které je potkávají, a viděli, že v tom nejsou sami. Následoval nápad, aby se potkaly i jiné generace, což je Setkání všech generací (SSVG) – a to je moc fajn. Činnost by se mohla rozšiřovat, ale jde o čas, který tomu můžeme věnovat. To, že teď zůstaly jen tábory, může působit, jako že se to smrsklo, ale myslím si, že to je to, o co Kálefovi vždycky šlo, proč byl založený. Aby se děti a mladí lidé měli kde potkat s dalšími lidmi ze seniorátu nebo i v rámci republiky. Ale k tomu musím dodat – tábor neznamena jen letní pobyt na tábořišti u Křidel. Za tím je skrytá celoroční příprava kopy lidí, tj. vedoucích, správců tábořiště a jiných. Bez toho by uskutečnění táborů vůbec nebylo možné.

Čím bys řekla, že je v tuto chvíli Bratr Kálef prospěšný sborům Horáckého seniorátu?

Tím, že se lidi z různých sborů, mládež a děti potkávají na táborech, na SSVG nebo na brigádě. Oni se potkají, a když je potom i nějaká jiná akce v rámci republiky, tak si to mohou říct mezi sebou. Hele, můžeme tam jet, pojedeme tam i tady ten, už nejedou do neznáma. Ale i dospělí se tam potkávají a pak v tom třeba pokračují. Takže je to takové propojování evangelíků ale i neevangelíků. To si myslím, že je fajn a že je to potřeba. Protože potkávání na živo nic nenahradí.

Vnímám jako dobrý a odlehčující krok, že setkání učitelů nedělní školy a SSVG zajišťují sbory, které jsou osloveny, zda by o to nestály. Sbory si to pořádají a Bratr Kálef jenom finančně přispívá.

Je i přes to něco, na čem by měl Bratr Kálef zapracovat?

No, to je to, co už jsem říkala. Ten by se mohl rozvíjet hodně, ale závisí to na možnostech členů a jednotlivých sborů. Mně připadá, že nabídka akcí by mohla být veliká, ale je málo lidí, kteří by do toho mohli vložit čas. Protože to není otázka jen toho jednoho dne, kdy to setkání proběhne, ale nějaká příprava předtím i práce potom. Je zajímavý, že se nám ten čas tak třísť, že ho vlastně moc není.

Co pro tebe osobně Bratr Kálef znamená?

Často ty náhody, které se nám stanou, jsou vlastně přesně to, co jsme měli zažít. Je pravda, že mě Bratrem Kálefem nesou tábory, kdy prostě vždycky jenom koukám, jak se tam ten čas valí. Je to náročný a zároveň i hezký, dobrý. Člověk tam objevuje druhé a především sám sebe (*smích*).

Jinak je to nesení něčeho, na co si vůbec nepřipadám kompetentní (*smích*). Prostě si myslím, že předsedou by fakt měl být seniorátní farář. Souhlasím s myšlenkou Maroše Klačka, že tímhle způsobem jde potkávat a podchytit mladé lidi k další práci ve sborech. Tak mi přijde škoda, že si nás ti, kterých se to týká, přehazují trochu jako horký brambor ☺.

Nu, což... přeji Bratru Kálefovi další a další léta... a zapálené lidi s nápady!

otázky pokládala Daniela Šimková

Z novoměstské práce s dětmi

Práce (inu, pro někoho práce) s dětmi se v novoměstském sboru dlouhodobě daří. Mohu se tím chlubit zvláště proto, že je to chlubení se cizím peřím a nenesu na tom velkou zásluhu, mnohé je dobře zaběhnuté, na „práci“ s dětmi se spolupodílí velký tým spolupracovníků (nyní 10 učitelek a učitelů nedělní školy, s ještě jednou nadějnou učnicí, daří se „generační“ obměna, takže je průběžně doplňován a obcerstvován novými a mladšími). Největší účast dětí bývá o nedělích, kdy ve dvou odděleních bývá i kus přes 20 dětí. V nedělce to žije a z toho mám radost.

Pokračuje se v tradičních akcích a zkoušejí se nové, oboují se střídavými úspěchy. V postním čase jsme se už druhý rok pokoušeli o postní výzvy, letos s putováním za odměnou (každý týden měly děti vyrazit na nějaké místo v okolí, kde našly nápovědu, díky které pak získaly přístup k načtené knize – děti to vesměs bavilo a taky dospělí se rádi scházeli, aby společně načítali příběh). Na Velikonoce jsme aktivitu

pro děti přesunuli na (Zelený) čtvrtek. Nejen rodiny s dětmi putují po stopách příběhu (letos česko-ukrajinském pašijovém), plní úkoly a pak se sejdou v parku u kostela, kam přijdou také další a dospělejší, kteří se zase účastní pašijového čtení. V červnu jsme pak společně šli z Fryšavy do Nového Města, tedy dalšího místa, kde náš sbor měl (ač už nemá) svou kazatelskou stanici.

A v létě se pak koná rodinný tábor na křídelském tábořišti, kam jezdí nejen lidé ze sboru (a letos jich bylo víc než minulé roky). Nově jsme letos uspořádali příměstský tábor. Osvědčil se z vícera dobrých důvodů – rodičům se hodí, když je o děti přes pracovní dobu postaráno; vyhovuje i těm dětem, které nerady opouštějí své domovy, a nutno přiznat, že má své výhody taky pro vedoucí, kteří večer mají volno a mohou spát ve vlastní posteli. Aktivizuje i konfirmandy a mládež a další členy sboru. A využívá prostory, která máme a které tak mohou posloužit dobré věci.

Ondřej Ruml

Loučení se školním rokem

Školní rok je pro děti vždy přínosem velkých vědomostí, vzdělávání a často také hlubokých přátelství. I v církvi se snažíme děti vzdělávat ve víře a vést ke vztahu k Pánu Bohu i k druhým lidem. I zde vznikají často hluboká přátelství (některá dokonce na celý život). Děti spoluutvářejí život našich sborů, naší církve a my jim za to můžeme být vděční. Však i Kristova výzva k dětem hovoří za vše.

Také proto se snažíme v mnoha sborech naší církve ke konci roku poděkovat dětem za to, že šli tu roční cestu s námi.

V Sázavě míváme v červnu akci nazvanou „Loučení se školním rokem“. Začínáme rodinnými bohoslužbami s následným programem pro děti. Letos jsme pro děti připravili orientační běh okolními loukami, poli a lesy (podle toho, jak se zrovna komu dařila orientace). Školáci zaznamenávali cestou na vytrasovaných místech kódy, mladší děti plnily zadané úkoly. Počasí nám přálo, a tak jsme se nadšení, určení (někteří i poškrábání, špinaví a popíchaní) setkali v cíli. Do běhu se nechalo zlákat i nemalé množství dospěláků. Ti nejrychlejší běžci byli odměněni pohárem a všichni potleskem a sladkou limonádou na sázavském koupališti, kde jsme si dali něco dobrého k obědu a se smíchem si předávali své zkušenosti a zážitky z trasy. Byl to dobrý závěr školního roku a příjemný start prázdnin.

Alžběta Hatajová

Domácí chléb na Díkčinění

Na neděli Díkčinění máme každý rok k Večeři Páně domácí chléb, který připravují děti z náboženství. V sobotu před Díkčiněním se vždy setkají a pod vedením Ilony Mužátkové připraví chléb, naučí se něco o obilí a procesu výroby chleba a pak si společně připraví těsto a upečou velkou spoustu lahodných houstiček všemožných tvarů. Je to čas provoněný pečením, prosycený dětským smíchem a švitořením a především čas, kdy mají děti příležitost se pěkně stmelit. Také se seznámí s připravovanou vánoční hrou.

Na faře zůstávají až do nedělního rána, a tak si mohou užít ještě společné požívání dobrého čerstvého pečiva, večerní bojovku, hry, blbnutí i pohádku před spaním. V neděli pak děti v průvodu přinesou na stůl Páně „svůj“ čerstvý chléb, víno a plody vděčnosti (ovoce a zeleninu, které se před bohoslužbami sejdou). Ve sboru máme tuto akci moc rádi, protože se děti aktivně zapojují do bohoslužeb (a to již v sobotních přípravách), ale také si utvoří krásné vztahy, ze kterých pak po celý rok čerpáme.

Alžběta Hatajová

Ze Sněžného do Telecího za Zpívající lípou cestami romského partyzána Josefa Serinka

I letos byla ze seniorátního mikrograntu podpořena už tradiční přespávačka pro děti a mládež ze sborů Sněžné a Daňkovic, která se konala 20.–21. 5. 2022.

Sraz byl ve Sněžném v pátek, co nejdříve po vyučování. Rozdělili jsme se do dvou skupinek. Chlapecká skupinka vyrazila jako první od fary, aby formou šipkované vyznačila cestu do Krásného k pozůstatkům dvou zemljanek, jednoho z útočišť partyzánského oddílu „Táty Černého“, romského partyzána a evangelíka Josefa Serinka.

Holčičí skupinka zatím v zahradě sněženského evangelického kostela zalila lípu, semenáček z památného stromu Masarykovy lípy z Plečnickovy vinice Pražského hradu, kterou jsme slavnostně zasadili na státní svátek 28. 10. 2021, právě na památku Josefa Serinka. Jsme rádi, že se lípa pěkně ujala, a dokonce z ní máme už i první květy na lipový čaj.

Pak jsme vyrazili do Krásného a při několika zastaveních jsme si připomenuli Serinkův velmi dobrodružný a nelehký život. Po měsíci a půl stráveném v koncentračním táboře v Letech u Písku, kam byl s celou rodinou deportován, se mu podařilo 15. září 1942 uprchnout a stal se z něho štvanec. Poté, co dvakrát obkroužil celý protektorát, se mu konečně dostalo pomoci na evangelické Vysočině od statečných lidí, vyučených evangeliem lásky k bližnímu, a dožil se konce války (†1974) (více: *Jan Tesař, Česká cikánská rapsodie*). Tak jsme došli až k zemljankám v lese. Tam se strhla krátká šišková válka. Čekala tam na nás také jedna ukrajinská rodina, která do prázdnin bydlela na daňkovické faře. Přivedl ji tam bratr kurátor Mirek Zelený.

Trochu jsme se posilnili a pokračovali společně dál na faru do Telecího, která sehrála za 2. světové války důležitou roli

v protinacistickém odboji. Cenné svědectví o tom shromáždila historička Milena Šimsová v knize „Prošli jsme v jeho síle“. Před farou na to člověka upozorní pomník „Rady tří“, která se zde scházela. Vedli ji generálové Vojtěch Luža a Josef Svatoň a jejím členem byl i místní evangelický farář Otokar Kadlec. Po válce si tak fara vysloužila čestnou přezdívku „Partyzánský hotel“. Cestou jsme brodili řeku Svratku, sešli z cesty, bloudili v lese, škrábali se do prudkých svahů, prodírali se houštím a hlavou se nám honily myšlenky na partyzány... až se před námi konečně otevřel výhled na dlouhé Telecí. Přišli jsme sice o víc než hodinu později, ale bratr katolík na nás trpělivě čekal, aby nám ukázal jejich starý kostelík se zajímavým mozaikovým Božím hrobem. Na evangelické faře v Telecích na nás pak už čekal táborák, rodiče dětí, společné opékání, večere, povídání si.

Pak přišla noc a s ní bouřka a výpadek proudu. To se nám hodilo, protože na programu byla ještě stezka odvahy vnitřkem kostela na hřbitov a do márnice, kde děti měly splnit několik úkolů: po tmě s čelovkou najít dvě neslušná slova v Desateru a zaznamenat nejméně tři křesťanské symboly, kterými je kostel vyzdoben. Na hřbitově měly najít hrob Václava Karafiáta, Otokara Kadlece a rodiny Lukášovy. V márnici na ně čekalo Boží povzbuzení: „Neboj se, vždyť já jsem s tebou!“ A bonbón.

Pak už jsme se uložili ke spánku. Ráno přijel bývalý sněženský farář a dřevotoč Jan Mamula, aby nás zavedl do kumštu vyřezávání z lipového dřeva. Oběd v hospůdce Pod Strání hned pod farou jsme si nemohli vynachválit. Dobře najedení jsme se sunuli k Lukášově Zpívající lípě, stromu roku 2021 (věk 700 let, výška 24,5 m, obvod kmene 1160 cm), o které

jsme si předchozí večer četli pověst o tom, jak v polovině 18. století v jejím dutém kmenu tajný evangelík bratr Jiroušek tajně po nocích opisoval Nový zákon a Žalmy a při tom si zpíval. Byl hluchý a myslel si, že ho nikdo neslyší. Spotřeboval u toho prý 1204 svíček. Pak jsme ještě vyšli na Lucký vrch, abychom se pokochali jedním z nejkrásnějších výhledů na Vysočině.

V sobotu k večeru jsme pak opustili milé zázemí telecké evangelické fary, které nám ochotně poskytl farář Jan Hrudka, vnuk historičky Mileny Šimsově, a vrátili jsme se plní zážitků domů. Dalo by se zde strávit času mnohem víc a pořád by

bylo co objevovat. Za zmínku určitě stojí znaky obcí s evangelickými symboly bible, kalichu, beránka, ... (Telecí, Daňkovic, Spělkov, Borovnice, ...).

Asi nejen já, která jsem v tomto kraji a sborech nová, jsem si tento intenzivní společný čas velmi krásně užila. Těšíme se, že i v nastávajícím roce něco podobného zase podnikneme, zase se o trochu víc sblížíme, navštívíme nějaký přilehlý evangelický sbor a poznáme něco z dalších zajímavostí a krás Vysočiny. Třeba zase s podporou seniorátního grantu?

*Za organizátorky Martina Kadlecová, farářka
a Radka Havlíčková, presbyterka*

Příměstský tábor pro ukrajinské děti

V rámci výuky základů češtiny jsme se seznámili také s několika ukrajinskými dětmi od tří do šestnácti let. Starší se učily s námi, mladší dovedly maminky (výjimečně tatínky) a babičky. Jejich rodiče a prarodiče si našli poměrně rychle práci na plný nebo částečný pracovní úvazek a stáli před otázkou: „Co s dětmi o prázdninách?“ Kdo mohl, vzal je k moři nebo na výlet. Chtěli jsme jako sbor také nějak přispět k tomu, aby si děti prázdniny užily.

Od dubna nás podporovala koordinátorka péče o Ukrajince v našich sborech, Valerie Stuchlíková, a nabídla nám částečné finanční pokrytí příměstského tábora zapsaným spolkem Malování kreslení (především šlo o výtvarný materiál a svačiny).

Díky ochotě a zájmu Leny Machové, Rutky Kopečné, Aničky Vodné, Jardy Březny a tří mládežnic jsme připravili příměstský tábor s častým a vděčným tématem Noemova archa.

Když se ohlížím zpět, největší přínos tábora vidím v tom, že se děti víc seznámily mezi sebou a vylepšily češtinu (ano – učili jsme se i trochu cíleně). Řekla bych, že i posílily sebedůvěru – měly prostor předvést, co všechno umí. Poznały o trochu víc i nás organizátory a nejednou se na nás obrátily, když se ukázala nějaká potíž (třeba takový nástup do školy a do kroužků byl zatěžkávací zkouškou pro většinu z nich). A prima vedlejším efektem byla aktivizace členů sboru, která je provázána větší vnímavostí ve vztahu k „naším Ukrajincům“.

Markéta Slámová

Férová snídaně

Začátkem června oslovilo náš sbor město Velké Meziříčí s nápadem nebo spíš žádostí, zda bychom nezorganizovali fairtradovou akci na Živoucí zahradě. Město by se stalo spolupřadatelem a zároveň by akci podpořil Kraj Vysočina. Taková nabídka se neodmítá. V úvahu přicházel květnový termín dalšího roku, kdy tradičně probíhá celorepubliková akce Férová snídaně. Chtěli jsme si nultý ročník vyzkoušet už letos a spojit ho s otevřením sborové zahrady veřejnosti, a tak jsme zvolili první zářijovou neděli.

V červenci se konala schůzka, na které jsme rozkošatili program. Bohoslužby budou rodinné a stanou se vstupem do celé fairtradové neděle. Nepůjde pouze o prodej a představení klasického fairtradového zboží. Pozveme také lokální výrobce, aby představili a mohli prodávat své zboží, i bezplatový obchod Pytlíci.cz z Křižanova. Připravíme program pro menší děti uprostřed zahrady i program pro větší, které se dozvědí více o organizaci spravedlivého obchodování ve světě i u nás (a přečtou si příběhy o nespravedlnostech páchaných na dětech, ženách, starých lidech, domorodcích atd.). Přizveme také Evu Hybáškovou, která pro nás připravila nádherný zahradní návrh (vyvažující představy o klasické zahrádce, kde se pěstuje zelenina a okrasné rostliny, i představy o divoké zahradě; v podstatě zvládla neproveditelné ☺). Vybidneme hosty, aby v jednom koutku zanechali citát, heslo, biblický verš, který by rádi předali dál. Uspořádáme soutěž o nejlepší domácí marmeládu a nejchutnější koláč a cenu předá starosta. Přijede Monika z Vídně, která varí kávu a peče výtečné vafle nasladko i naslano. Jarda Března navaří

kotlíkový guláš. Otevřeme výčep s lokálním pivem a limem. Během dopoledne vykouzlí příjemnou atmosféru hraním na piano konzervatorista Matěj Hampl a odpoledne nám zahraje část kapely Letrourou (baskytaristka bude zřejmě tou dobou rodit ☺) a část kapely Four Covers. Lidé mohou posedět ve společnosti (třeba na čerstvě vybudovaném podiu pod starou třešní) nebo v ústraní u jezírka, poležet na dece v trávě. Jak jsme tak plánovali, postupně jsme se nadchli. A myslím, že to nadšení bylo na akci znát.

Ještě v neděli ráno přšelo, bylo vlhko a pošmourné. Kdyby se mě někdo zeptal, jak myslím, že akce dopadne, odpověděla bych: „Přijde pár lidí ze sboru a možná tři sousedi.“ Po bohoslužbách se počasí vybralo a vyloupl se krásný den. Zahradu se začala plnit, stoly se prohýbaly pod vzorky marmelád, sladkých i slaných koláčů, buchet, sušenek. Jak to bylo dál, to se dozvíte z fotografií. Proč to píšu sem? Vlastně chci znovu podepřít tvrzení, že síla našich sborů, církve je i v tom, že se vůbec mohou potkávat lidé různých generací, různého společenského postavení a lidé názorově pestří. Tahle možnost (propojování různých sociálních bublin) je v dnešním světě velmi cenná. Lidé „zvenčí“ nám pomáhají odložit ostych a mluvit o Bohu i o své víře jaksi přirozeněji. Často se dobře ptají. A když se neptají a přijdou a cítí se dobře, třeba pozvání příště přijmou zas. Taková setkání posilují i ekumenické vztahy. Pro členy sboru byla letošní Férová snídaně příležitostí se zapojit, včetně několika členů spíše formálních. A zas se pro něco nadchnout. A v neděli se společně nadechnout – na začátku nového školního roku...

Markéta Slámová

Hodnota třinácti životů

Na přelomu června a července roku 2018 prožíval svět kromě fotbalového mistrovství ještě jinou událost, která vešla ve známost jako záchrana z jeskyně Tham Luang. Dvanáct dospívajících fotbalistů se spolu se svým pětadvacetiletým trenérem vydalo po tréninku na výlet do jeskynního komplexu, který všichni zúčastnění dobře znali. Náhlý a neočekávaný přívál deště ovšem podzemní chodby rychle zatopil a skupina v nich zůstala uvězněná. V následujících dnech celý svět sledoval snahu thajských vojenských potápěčů, ale i dobrovolníků z celého světa o nalezení chlapců a jejich tolik překvapivou a úspěšnou záchranu.

Není překvapením, že emotivní událost se stala inspirací pro knižní, ale i televizní a filmové tvůrce. Jen v roce 2022 byla filmaři zpracována hned třikrát. Ve dvou provedeních se objevila na streamovací platformě Netflix. V dokumentárním snímku *13 uvězněných: Jak jsme se dostali z thajské jeskyně* (*The Trapped 13: How We Survived the Thai Cave*) se setkáváme s třináctkou zachráněných, kteří jsou zpovídáni tvůrci, a ve vzpomínkách se vrací ke svému jeskynnímu vězení. Minisérie *Záchranná mise v thajské jeskyni* (*Thai Cave Rescue*) přináší na televizní obrazovky zdramatizovanou verzi události v šesti hodinových epizodách.

Třetím dílem, který zpracovává záchranu chlapců z jeskyně Tham Luang, je film *Třináct životů* (*Thirteen Lives*), který v létě nabídl služba Prime Video provozovaná Amazonem. Události pro filmový scénář zpracoval oceňovaný William Nicholson a režie se ujal oscarový Ron Howard (*Appolo 13*, *Čistá duše*, *Rivalové*). Howard nabízí divákům vtahující procedurální drama, které den po dni mapuje události, jež vedly k uvěznění skupiny chlapců v jeskyni a jejich vyproštění. Nechává se strhnout vedlejšími liniemi a soustředí se na to nejpodstatnější, tedy nalezení a záchranu mladíků. I když je divák povětšinou obeznámen s tím, jak záchranná operace

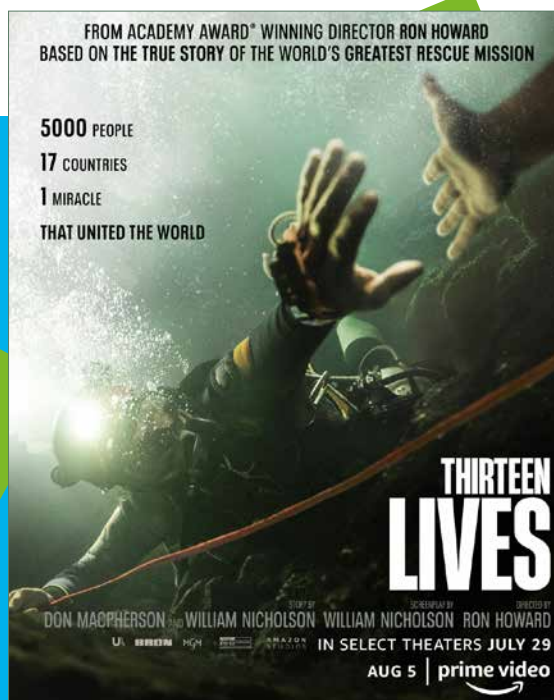
dopadla, film jej dokáže udržet připoutaného u obrazovky během sledování jejího neuvěřitelně složitého průběhu.

Třináct životů těží kromě skvělého scénáře a jisté režie především z hereckého obsazení. Nezastupitelnou úlohu sehráli při záchrane chlapců zkušený jeskynní potápěč z řad dobrovolníků. Ústřední dvojici, která je objeví a vede záchranné práce, tvoří britští nadšenci do jeskynního potápění John Volanthen a Rick Stanton, které bezchybně ztvárnili Colin Farrell (*Humr*) a Viggo Mortensen (*Pán prstenů: Návrat krále*). Můžeme je sledovat při náročných hodinách trvajících cestách zatopenou jeskyní i během vzájemných hádek o budoucnost uvězněné skupiny. Neméně důležitou postavou je pak anesteziolog Harry Harris v podání skvělého Joela Edgertona, na jehož bedrech leží klíčová rozhodnutí o provedení celé záchranné operace.

Snímek je důležitý nejen v přehledném vyprávění stěžejních událostí, ale především v dilematech, která nastoluje a jež nutí diváka řešit spolu s hlavními postavami. Cesta zatopenou jeskyní se ukáže být velice nebezpečná a při jedné z průzkumných cest zahyne thajský potápěč. Má tedy snaha o nalezení chlapců pokračovat, když si nikdo není jistý, jestli zatopení jeskyně přežili, a záchranáři riskují při průzkumu vlastní životy? Má mezinárodní tým potápěčů po objevení skupiny právo provést nesmírně složitou záchrannou operaci, při níž riskují nejen životy chlapců, ale i své? Mají dobrovolníci při snaze odklonit dešť z hory, pod níž jsou mladí fotbalisté uvězněni, právo zatopit přilehlá rýžová pole a zničit místním zemědělcům celou roční úrodu a jedinou možnost obživy? Co všechno můžeme nebo musíme obětovat při snaze o záchranu života?

Jiří Kotouček

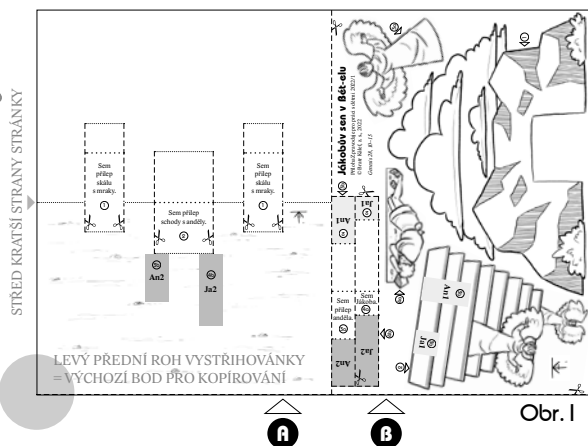
Snímek *Třináct životů* je možné zhlédnout prostřednictvím služby Prime Video (prvních 30 dní na vyzkoušení zdarma).

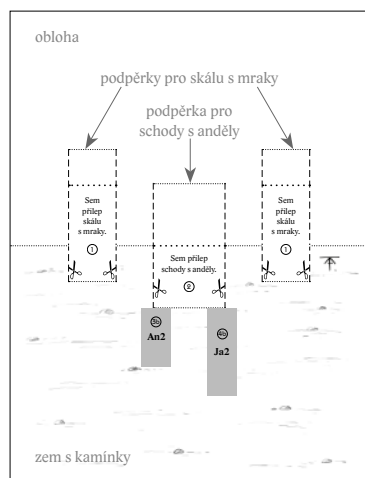
VYSTŘIHOVÁNKA

Jákobův sen v Bét-elu

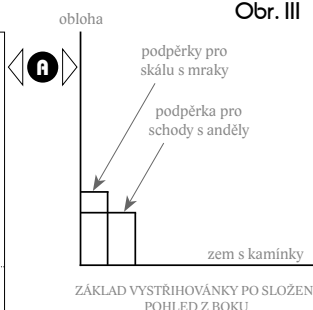
Mimořádnou přílohou tohoto čísla Zpravodaje pro práci s dětmi (2022/1) je vystřihovánka „Jákobův sen v Bét-elu“. Po jejím vystřihání a slepení získáte prostorovou scénu ilustrující Jákobův sen (*Genesis 28, 10–15*), kterou je možné složit do obdélníku formátu A6. Vystřihovánka se může hodit i v aktuálním cyklu nedělní školy – Dál přece nejedete sami... při vyprávění příběhu „Jákob na útěku“, který je naplánovaný na 18. prosince 2022.

Obr. II

Obr. III

Díly vystřihovánky:

- Ⓐ základ vystřihovánky (obloha a zem s kamínky)
- Ⓑ část s ostatními díly vystřihovánky
- ① skála s mraky
- ② schody s anděly
- ③a anděl
- ③b pomocný proužek k andělovi
- ④a Jákob
- ④b pomocný proužek k Jákobovi

Jak na to:

1) Stránku s vystřihovánkou nejprve **odstříhnete, případně okopírujete**. Použít můžete i obyčejný papír do kopírky, ale s papírem vyšší gramáže se bude dětem lépe pracovat, protože není tak náchylný k pomačkání ani k potrhání při vybarvování. (**Poznámka:** Zpravodaj je o trochu menší než formát A4. Při kopírování buď umístíte levý přední roh základu vystřihovánky (na obr. I označený šedým kruhem) do výchozího bodu pro kopírování formátu A4 na kopírce, nebo dejte střed kratší strany stránky Zpravodaje na střed kratší strany formátu A4 na kopírce.)

2) **Odstříhnete základ vystřihovánky Ⓐ** od části s ostatními díly vystřihovánky Ⓑ.

3) Pokud si budete chtít **vystřihovánku vybarvit**, je dobré to udělat dříve, než začnete vystřihávat jednotlivé části. Hlavně menší části skládanky (Jákob ④a, anděl ③a) se budou vybarvovat snadněji.

4) Základ vystřihovánky Ⓐ **nastříhnete** v místě přerušovaných čar (— — —) a **přehněte** hrany v místě hrubě tečkovaných čar (•••••) k sobě, v místě jemně tečkovaných čar (.....) od sebe tak, aby byl základ vystřihovánky ohnutý do pravého úhlu a byly připravené podpěrky pro skálu s mraky a schody s anděly. (Viz obr. II a obr. III.)

5) **Vystříhnete skálu s mraky ①** a **nalepte** ji na základ skládanky Ⓐ na dvě vyšší podpěrky. (Viz obr. V.)

6) **Vystříhnete schody s anděly ②** a **nalepte** je na základ skládanky Ⓐ na nižší podpěrku. (Viz obr. V.)

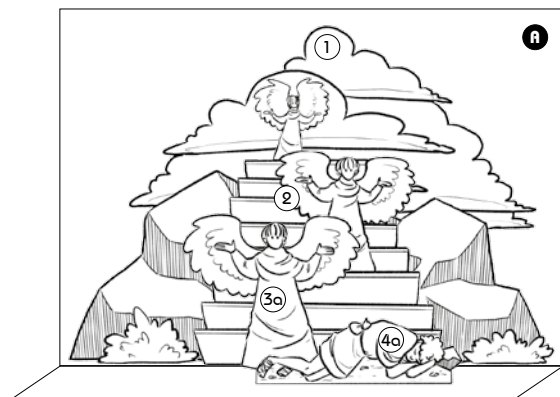
7) **Vystříhnete pomocný proužek k andělovi ③b**, **složte** jej podle tečkovaných čar a **nalepte** na schody s anděly ② (na místo označené An1) a na základ skládanky Ⓐ (na místo označené An2). (Viz obr. V.)

8) **Vystříhnete anděla ③a** a **nalepte** jej na pomocný proužek k andělovi ③b tak, aby anděl „stál“ na zemi. (Viz obr. V.)

9) **Vystříhnete pomocný proužek k Jákobovi ④b**, **složte** jej podle tečkovaných čar a **nalepte** na schody s anděly ② (na místo označené Ja1) a na základ skládanky Ⓐ (na místo označené Ja2). (Viz obr. V.)

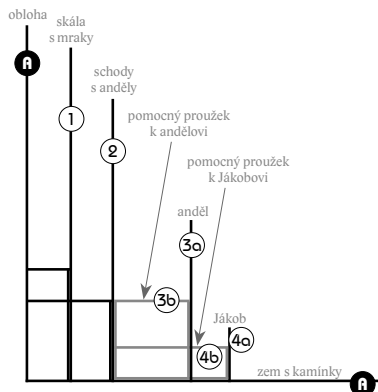
10) **Jákoba ④a** také **vystříhnete** a **nalepte** jej na pomocný proužek k Jákobovi ④b tak, aby „ležel“ na zemi. (Viz obr. V.)

A je to! Na obr. IV vidíte, jak by měla hotová skládanka vypadat.

Obr. IV

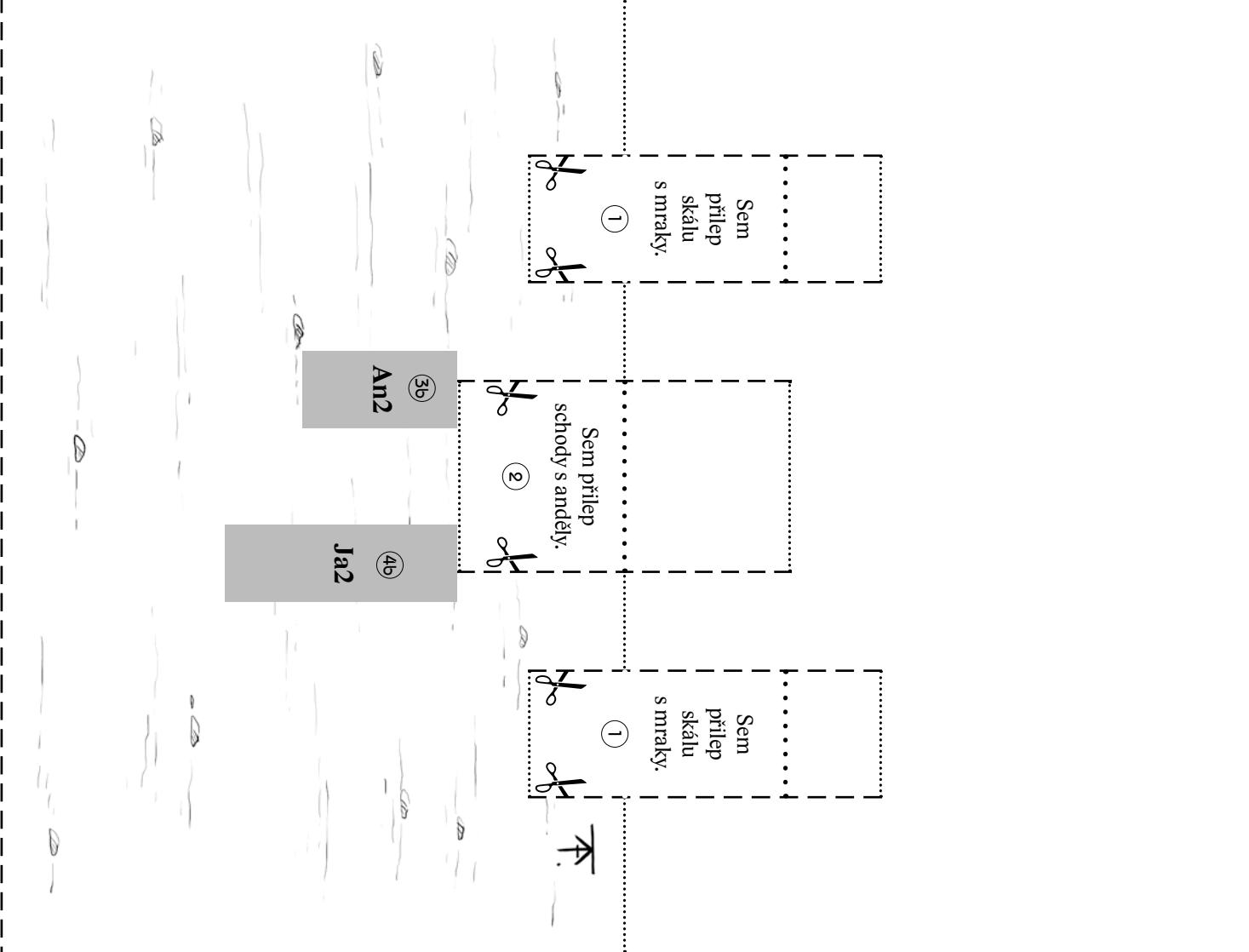
SESTAVENÁ VYSTŘIHOVÁNKA – POHLED ZEPŘEDU

SESTAVENÁ VYSTŘIHOVÁNKA
POHLED Z BOKU

Obr. V

kresby Klára Feltlová,
návod Marcela Feltlová

Sem přilep
skálu
s mraky.

1

Sem přilep
schody s anděly.

2

Sem
přilep
skálu
s mraky.

1

An2

3b

Ja2

4b

An2

3a

Ja2

4a

Sem
přilep
anděla.

Sem
jáko-
ba.

An1

3

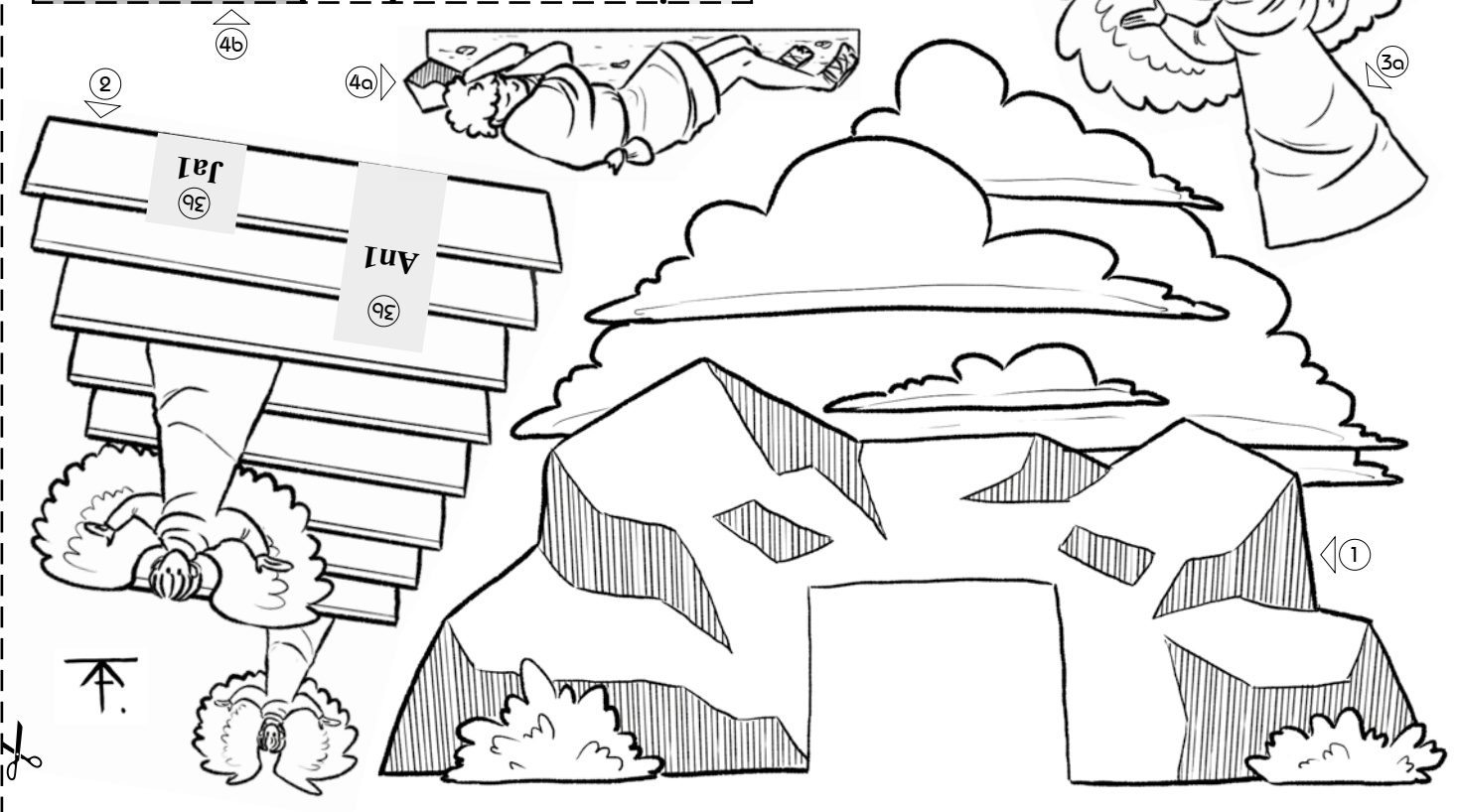
Ja1

2

Jákovův sen v Bét-elu

Příloha Zpravodaje pro práci s dětmi 2022/1
© Bratr Kálef, z. s., 2022

Genesis 28, 10–15

Brigády na tábořišti v roce 2022

I v letošním roce se konaly brigády na tábořišti. Jedna proběhla na jaře (to jsme tábořiště probouzeli ze zimního spánku) a druhá na podzim (to se tábořiště na zimní spánek chystalo).

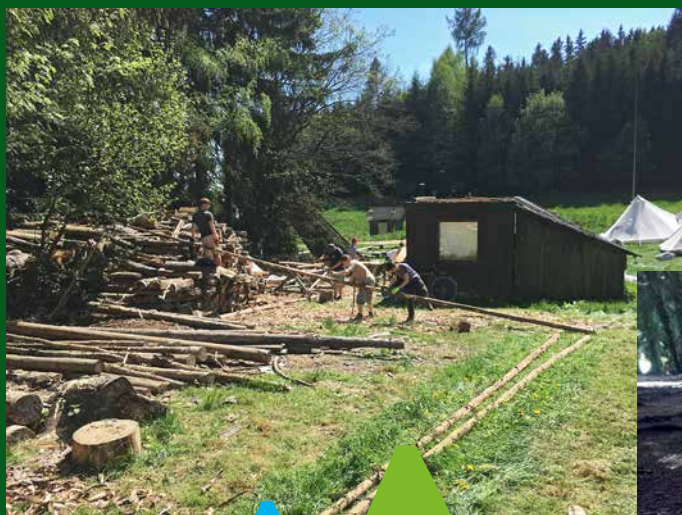
Jarní brigáda probíhala o víkendu 13.–15. května, a přestože je tábořiště v Křídlech u Nového Města na Moravě, tak se nám podařilo objednat takové počasí, že jsme se báli spálenin, jak nám sluníčko peklo. V pátek navečer dorazili první brigádníci a udělaly se přípravné práce. Šlo hlavně o posekání vysoké trávy, aby se nám po tábořišti dobře chodilo, a přípravy kuchyně na víkendový nápor strávníků. Že to bylo potřeba, to se potvrdilo hned druhý den ráno. Jelikož jsme se dokázali s rangery (kteří na tábořišti během roku taky tráví čas) sjednotit v termínu brigády, tak od brzkého rána přicházeli brigádnice, brigádníci a samozřejmě brigádníci. Najednou jsme na tábořišti byli v počtu bezmála 40 pracovníků, ochotných se umazat a zapotit při práci. Osobně jsem byl takovou účastí mile překvapen až zaskočen. Naštěstí byl Daniel Šimek připraven a dokázali jsme takovou početnou pracovní skupinu plně využít. Vytvořily se jednotlivé skupinky s určenými pracovními úkoly. Chlapi, co si donesli vlastní motorové pily a sekery, se vrhli na zpracování dřeva a vytvoření dostatečné zásoby paliva do kuchyně. V oddělení dřeva se také vytvářely nové tyče k teepee. Ti, kteří se nebáli špíny, se ujali vytvoření správně mazlavé hmoty z jílu a dokončovali s ní stěny kuchyně. Díky krásnému slunečnému dni se mohla na sahary (stany na spaní) nanést nová impregnace. U některých sahar to bylo už opravdu potřeba. Na tuto práci byla „dobrovolně“ vybrána skupina těch nejvyšších pracovníků. Sahary se totiž musely natírat v postaveném stavu a abyste

dosáhli až na úplný vršek plachty, bylo potřeba stát na židli a ještě se hodně natáhnout. Nebo jste si museli v lese najít dlouhou větev, přidělat si na ni štětec a mít z ní prodlouženou ruku. Samozřejmě, že nejdůležitější skupina byla v kuchyni, která pro nás zajišťovala pitný režim a na oběd uvařila dobrotu, že jsme si jen chrochtali. V rámci udržování dobrých vztahů s vlastníky pozemků v okolí tábořiště, jsme se také stihli podílet na vybírání kamenů z pole. Po tak nabitém dni není divu, že jsme se všichni těšili na večerní táborák, opékání buřtů, masa nebo sýrů a užívání si krásné hvězdné oblohy za doprovodu žabího orchestru. Tak to byla krásná, a hlavně velmi výkonná jarní brigáda, kterou určitě na jaře budeme opakovat. Takže kdybyste rádi poznali, jaké to je na vlastní kůži, stačí být ve střehu a informace o tom, že se bude konat, Vás určitě nemine.

Podzimní brigáda byla, z pohledu té jarní, dosti slabá (nepodařilo se nám přijet na tábořiště ve stejném termínu s rangery). A termín 9.–11. září nebyl tím nejlépe zvoleným.

Na tábořišti jsme se sešli v malém počtu, a tak se nedalo pustit do větších akcí. Zaměřili jsme se na takové podřadnější práce, na které se s velkou pracovní skupinou nevrhnete, jelikož by to byla škoda. Opravila se kárka, prohlubovala se díra na nově vznikající latrině, provedl se úklid kolem dřevníku, porovnávala se technická bouda. Není toho zrovna málo, ale když máte v živé mysli velkou jarní brigádu, je to trochu chabé. Co je ale na takové brigádě pozitivního? Je to fakt, že si můžete v klidu vychutnat káfičko, kochat se stále zeleným lesem, místními rybníčky a především klidem. A to se vyplatí! Takže vaše trdomyslnost z nenaplnění pracovních ambicí je najednou ta tam 😊.

Oskar Maláč

Hilda a její svět

Na tábořišti u srubu bylo na začátku července živo. Louka se hemžila čtrnácti rodinami s dětmi od kojenců k pubertákům a společně jsme se vydávali do komiksového světa Luka Pearsona a jeho Hildy. Dívka v červeném tričku a modré sukni, se žlutou šálou, modrými vlasy a černým baretem se každý den zjevovale s úryvkem z komiksových či povídkových knih, skrze které děti poznávaly podivuhodné tvory, jež Hilda důvěrně zdá a které na svých výpravách do divočiny náruživě studuje. Vybaveny nezbytným zápisníkem dobrodruha, do kterého se dají dělat nákresy či zaznamenávat zážitky, děti každý den zabýdly okolí tábořiště novými bytůstkami. Co když každý den šlapeme po domečcích pidilidí, kteří mají smysl pro formality a pro obyčejného smrtelníka, který dosud nepodepsal potřebné formuláře, jsou neviditelní? Na nosy trollů, zkamenělých po dopadu slunečních paprsků, bylo třeba navěšet zvonečky, aby byly v případě jejich obživení děti včas upozorněny. (Ale, jak Hildiny podrobné zápisky a její Lukem Pearsonem zachycená dobrodružství dokládají, ve skutečnosti není třeba se trollů bát a zvonečky na nosech je trápí stejně jako plechovka přivázaná na ocas kočce.) Dozvěděli jsme, kdo jsou vittrové, kde žijí a jak se chovají, a z cibulí jsme si je vyrobili a kolonizovali jimi tábořiště. Tatínkové si zkusili zápas „O krále trollů“, ve kterém bylo potřeba najít vitru schovaného v blátě na rozbahněné cestě, vydržet co nejdéle bez hnutí coby zkamenělý troll nebo co nejrychleji proběhnout městečkem pidilidí bez škod na jejich obydlích. U večerního ohně jsme si povídali o mórách, které jsou téměř k nerozeznání od puberťaček, ale dají se poznat podle toho, že jim zeleně planou oči a umí létat nad zemí. Móry jsou příčinou našich nočních mūr a nejednomu malému klukovi se strašidelné historky, které táborové puberťačky u ohýnku vyprávěly, do snů skutečně propsaly. Nejděsivější setkání bylo s Grýlou, šerednou příšerou s červím ocásem, která si ze zlobivých dětí dělá polévku. Naštěstí všichni kolem Grýly prošli bez úhony a doputovali po tmě k rozsvícenému stromu Slunovratníku, pod kterým byly na výběr knihy o Hildě – k četbě, k listování i na památku. Divočina začíná hned u našeho prahu, každá bytost na světě (skutečná i fantazijní) si zaslouží naši pozornost a zájem a dobrodruhem můžeme být i bez modrých vlasů (i když s parukou je zábava). Díky za krásné dny!

Zdenka Sokolíčková

Kálefáci Lví srdce

Mladší běh tábora Bratra Kálefa se letos v létě přenesl do říše ohýnků a pohádek. Táborníci a tábornice se díky bílé holubičce dostali do země jménem Nangijala, kde je svým příběhem provedli dva bratři, Bratři Lví srdce. Cesta Nangijalou nebyla jednoduchá, ba naopak, byla na nás nachystána všelijaká dobrodružství. Třešňové údolí, země, která se zprvu tvářila jako přátelská, radostná, země, kde není bolest ani utrpení, nakonec tak růžová nebyla. Jak poznat, kdo je přítel a kdo je zrádce? Jak pomoci sousednímu Šípkovému údolí vymanit se z nadvlády tyranu? Jak být statečný, i když se bojím?

A tak jsme běhali, lezli a skákali. Plížili se, šifrovali, putovali, schovávali se, koupali se, dováděli, přemýšleli jsme, povídali jsme si. Nakonec jsme také bojovali proti tyranu Tengilovi a jeho ochočené nestvůře Katle. Nesli jsme statečně tíhu příběhu a také se z něj společně radovali. Jak tábor skončil, se zeptejte táborníků, kteří si jej prožili. Všichni jsme se každopádně z Nangijaly díky naší drahé holubičce nakonec zase dostali bezpečně zpět do našeho světa.

Pohádkový příběh by nebyl tak pohádkový, kdybychom neměli nad hlavou opět tak zářivá souhvězdí a neviděli oslnující západy slunce. I těch pár škvorů a slimáků ve stanu za to stálo. Pravidelně jsme si obohatili den našimi tradičními táborovými ohni a zpěvem s kytarou. A co by to bylo bez těch silných táborových momentů, jako jsou biblická večerní zamyšlení farářky Saši, nedělní bohoslužby pod širým nebem a závěrečná tzv. „Kytička“, při které může každý děkovat, omluvit se, reflektovat to, co s ostatními prožil. A tak ještě jednou díky za to, co jsme ve společenství na louce mohli zažít, za to, co nás tábor naučil a za nové kámoše, na které se můžeme zase těšit.

Kálefáci Lví srdce už po kolikáté(?) dokázali, že lze být statečný, i když se třeba trochu bojím!

Noemi Keřkovská

Vzhůru na palubu!

Tábor začal hned, jak jsme dojeli do Křidel tým, že jsme museli plnit úkoly pro přijetí na loď. Když už všichni táborníci měli splněno, přišel, jako každý rok, společný odchod na tábořiště. Tam nás uvítala celá posádka (vedoucí) – téma totiž bylo „Plavba za pokladem“.

Každý den měl svoje programy a s nimi spojené zážitky, někdy natolik silné, že se na ně bude vzpomínat a rozebírat je i další rok na táboře.

Třeba pondělí druhý týden. Několik hodin strávených nicneděláním, bylo bezvětří, tak jsme museli čekat na příznivý vítr. Jídlo ani kuchaře jsme neměli, všechno zmizelo během jedné noci, a tak jsme seděli na sluníčku, hráli slovní hry, nebo spali s hlavou schovanou pod lavičkou, nebo pod kusem oblečení. Tenhle program končil vzpourou a objevením kuchařů s pořádnějším jídlem, než jsou otrubové talířky.

Denně se dodržovaly rozcvičky, služby v kuchyni a hlídky. Byli jsme rozdělení do čtyř týmů a každý tým měl obden hlídku, nebo službu.

Hlídka se střídala po dvou hodinách, začínalo se v 11 večer a poslední hlídka končila v 7 ráno, kdy šla budit službu a lidi z kuchyně „Bachyně“. Služba měla na starosti pomáhat v kuchyni s jídlem, doplňovat vodu a toaletní papír u záchodů a sekát dříví ke kamnům.

Celé dva týdny se vařilo hlavně vegansky, v sobotu byl šabat, odpočinkový den, byly volné aktivity a všichni odpočívali. Jednou za tábor byla taky Robinsonáda, spali jsme mimo tábor a za úkol na cestu na místo přespání jsme dostali směnit svorku za jiné věci u lidí z vesnic, šířit křesťanství (např. náš tým kreslil všude kříže), zakreslovat mapu, kudy jsme šli atd. Také nás navštívili externí a pomocní vedoucí, lidi, co nepomáhali s táborem celé dva týdny, ale měli program jen na den, nebo dva.

Tábor končil velkou hostinou o sedmi chodech den před odjezdem. Další den se už jen uklidilo tábořiště a táborníci odjeli domů.

Adéla Hudcová

Sharing is Caring

Při překladu na nás Google Translator vykopí něco jako „sdílení je starostlivé“. No nevím, Google asi myslel slovenskou starostlivost, jenže ubral háček, a tak z péče vznikla starost. Naštěstí se Kálef vymyká googlovským algoritmům.

Sdílení je krásné a byla to radost, když jsme se potkali – vedoucí i kuchařské týmy z mladšího a staršího běhu. Tento rok se Kálef odehrával v pořadí rodinný, mladší, starší. První běh strávil na tábořišti zhruba týden, druhý taky týden a starší týdny dva. Spoustu krásného a pomalého času, byť někdy za běhu. Ostatně, neříká se právě „táborový běh“, protože to tak uběhne? Všem uběhne rychle, každému ve svém

společenství, ať už toho či onoho běhu, ale vždy na stejném místě – na tábořišti v Křídlech. A proč nestrávit o hodinu či dvě navíc na stejném místě v širší společnosti, ve společnosti těch druhých, ať už z běhu předcházejícího či následujícího? Právě s tímto nápadem přišel Áron, že se potkáme a předáme si tábořiště společně. V neděli po odjezdu dětí z mladšího běhu přišli vedoucí s kuchyní ze staršího a strávili jsme tak dobrý oběd i čas pospolu. Společně jsme tak mohli sdílet praktické poznatky o tábořišti, tipy na vhodná místa ke hrám, dobré koupací spoty i kam zaběhnout pro dřevo. Dík patří Evě s Martinou za přípravu oběda a Saše za fotku.

Daniel Dus

17. 7. 2022

Knižní inspirace pro malé i velké

V této rubrice Vám obvykle předkládám tipy na knížky pro děti a mládež, o kterých se domnívám, že stojí za pozornost. Letos jsem se ji ale rozhodla pojmout jinak. Tentokrát je tato rubrika spíš dotazováním, povzbuzením a sdíleným zamyšlením.

Dotazování

Přestože se na těchto stránkách pravidelně objevovaly tipy na běžnou dětskou literaturu (nikoliv prvoplánově duchovní), teprve letos jsem se zamyslela nad tím, zda vůbec „běžnou“ literaturu pro děti a mládež ve své práci farářky a faráři Horáckého seniorátu využívají. Nebylo nic jednoduššího, než se jich na to přímo zeptat! Doufám, že si jejich odpovědi (na str. 18) s chutí přečtete a třeba Vás zmíněnými knihami inspirují k četbě.

Povzbuzení

Ráda bych Vás povzbudila, abyste si čas s dětmi a knihami užívali a co nejvíc je podporovali v jejich cestě ke čtenářství. Jsem přesvědčená, že je to možné i na sborových akcích, pobytech a táborech. Na rodinný pobyt Bratra Kálefa každé léto vybíráme s dcerou z naší domácí knihovny knížky a překládáme je do velikých průhledných Ikea krabic. Takto vytvořenou „mobilní“ knihovničku rozprostřeme ve srubu na tábořišti. Dětem jsou knihy nabídnuty, nejsou do nich nuceny. I přesto, nebo možná právě proto, děti možnost ponořit se do knížek hojně využívají. Osvědčilo se nám vybírat co nejširší žánrovou paletu, pro náš pobyt navíc s věkovým rozptylem 0–15 let.

Priznávám, že obzvlášť nejčtenější tituly dostávají během pobytu pořádně zabrat. Proto jsme letos využili službu obalování knih místní knihovnou a knížky si na tábor nechali obalit. Pořádáte-li nějaké akce pro děti nebo i celé rodiny, myslím, že „mobilní“ knihovnička je skvělá věc (a poněkud opotřebované obálky za radost ze čtení podle mě stojí)!

Také bych Vás chtěla ke čtení s dětmi povzbudit i jako rodiče. Je to činnost, kterou nemusíte složitě vymýšlet a připravovat – necháte se společně vést příběhem, povídáte si o něm, zkoumáte ilustrace. A pokud nejste křeček na knížky, jako jsem bývala já, je to i poměrně levná záležitost: je skvělé si knížky navzájem půjčovat s kamarády anebo navštěvovat místní knihovnu.

Nabídka knižních titulů je tak pestrá, že se můžete cítit při hledání kvalitní produkce doslova ztracení. Pro snadnější orientaci doporučuji online dostupný katalog *Nejlepší knihy dětem* (<https://www.nejlepsiknihydetem.cz>). Tento projekt společně vytvořily Komise pro dětskou knihu SČKN a Česká sekce IBBY. Katalog pomáhá v orientaci v knižní nabídce rodičům, širší veřejnosti, ale i knihkupcům, knihovnám a školám. Na stránkách naleznete volně ke stažení katalogy až do roku 2012.

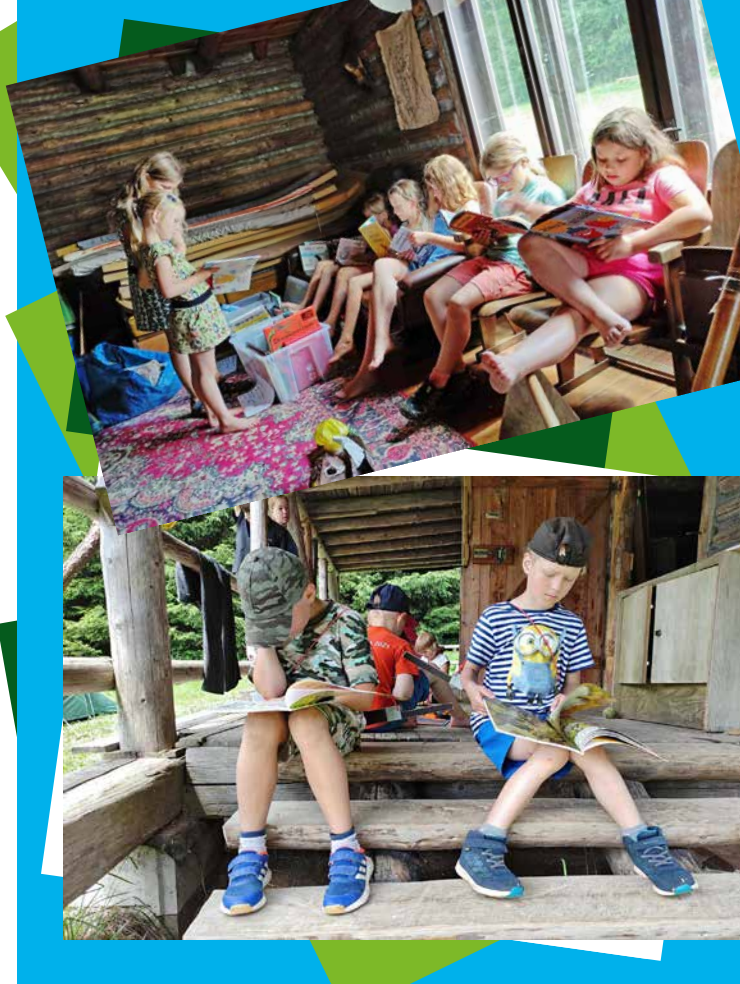
Pokud Vás zajímají nejenom dětské knihy, ale i práce spisovatelů, ilustrátorů, nakladatelů, knihovníků a dalších profesí s knihami spojenými, můžete si poslechnout podcasty *Meandry dětské literatury* nebo *Podcast z Knihozemě*.

Sdílené zamýšlení

Ráda bych se s Vámi podělila o myšlenky ze dvou knih, které se tématu čtenářství jak dětí, tak dospívajících věnují. Obě vřele doporučuji! První titul je *Čtenáři, vrať se (mozek a čtení v digitálním světě)* od Maryanne Wolfové. Ve své knize poutavě píše o tom, že to – co, jak a proč čteme – mění způsob našeho myšlení. Povzbuzuje ke čtení i jako k nástroji rozvíjení empatie. Wolfová se ve své knize ptá: „Co bude s mladými čtenáři, kteří se nikdy nesetkají s myšlenkami a pocity někoho zcela odlišného a nezačnou je chápat? Co bude se staršími čtenáři, kteří začnou ztrácet schopnost vcítit se do lidí mimo okruh svých blízkých a lidí stejného ražení? To je recept na bezděčnou nastolenou nevědomost, strach a nedorozumění, které mohou vést k agresivním projevům netolerance.“ Zaujalo mě, že píše o čtení jako o druhu rozjímání, projevu odolnosti v krajině plné rozptylování. Zdůrazňuje, že ideální život čtenáře začíná u malých dětí, choulících se v náručí milované osoby – v tu chvíli spolu sdílí doteky, pohled na knihu, čas, pozornost a tvoří společný zážitek.

Kniha Daniela Pennaca *Jako román* většinu pozornosti věnuje čtenářům (a nečtenářům) v období dospívání. Tato útlá knížečka francouzského spisovatele a pedagoga je známá zejména díky desateru nezadatelných práv čtenáře, která bývají hojně citována. Já Vám však nabízím citaci Pennacovy analogie předčítání dětem před spaním k modlitbě a liturgii, abych letošní knižní inspiraci uzavřela podnětem k přemýšlení.

„... vzpomínáme na ten každovečerní rituál čtení u jeho postýlky, když byl malý, na tu pravidelnou dobu a neměnná gesta – bylo v tom cosi z modlitby. Náhlé příměří po rušném dni, opětovné setkání, při němž nás nic k ničemu nenutilo, onen okamžik soustředěného mlčení předcházející prvním slovům vyprávění, i náš hlas konečně podobný sám sobě, liturgie děje... Ano, příběh čtený večer co večer plnil nejkrásnější funkci modlitby, tu nejnezištnější, nejméně spekulativní, která se týká pouze lidí: odpuštění hříchů. Nevyznávala se při tom žádná vina, nešlo o snahu přisvojit si kousíček věčnosti, byl to okamžik duchovního sdílení jen mezi námi, rozhřešení textu, návrat do jediného ráje, který stojí za to: do důvěrnosti. Aniž jsme to věděli, objevovali jsme jednu ze základních funkcí pohádky a obecněji umění jako takového: okamžik oddechu v lidském zápase. Naše láska tím získávala. A nic nás to nestálo.“

Daniela Šimková

V článku byly použity citace z knih:

Pennac, D., (2004). *Jako román*. Mladá fronta

Wolf, M., (2020). *Čtenáři, vrať se (mozek a čtení v digitálním světě)*. Host

Zdroje obrázků:

Katalog Nejlepší knihy dětem 2019/2020:

<https://www.vecerni-praha.cz/vychazi-vyrocnni-katalog-nejlepsi-knihy-detem-nabizi-vyber-napaditych-kniznich-pocinu-pro-mlade-i-nejmensi-ctenare>

Katalog Nejlepší knihy dětem 2018/2019:

www.facebook.com/NejlepsiKnihyDetem

Podcast Meandry dětské literatury:

<https://ceskepodcasty.cz/podcasty/meandry-detske-literatury>

Fotky ukazují čtenářské zaujetí během rodinného pobytu Bratra Kálefa.

Práce s dětmi a dětská literatura (Anketa)

- 1 Využíváte při své práci s dětmi a mládeží ve sboru i běžnou dětskou literaturu?
- 2 Proč ano, či ne?
- 3 Pokud ano, která je Vaše nejoblíbenější kniha a proč?

Markéta Slámová, Velké Meziříčí

1 Vlastně z ní čteme docela málo, spíš odkazuju na různé postavy a děti se ptám, jestli je znají. Ukazuje se totiž, že knížek je spousta a mainstream snad v dětské literatuře ani neexistuje (možná až na úryvky ze školních čítanek). A tak se u nás sejde milovník Stančíkovy trojice H₂O, nadšenec knížek o superhrdinech nebo o vílách nebo ten, kdo zná detailně celou Mikulášovu partu, i ten, kdo čte jen ve škole. Četli jsme pravidelně při svátkování a na táborech. Máme v plánu oživit společné čtení na sborové zahradě od jara do podzimu. Při rodinných bohoslužbách nás teď navštívili Rákosníček, Pinda a Myšpulín ze Čtyřlístku a naposledy Bob a Bobek. Děcka je znaly.

2 Nedělám to tak často, možná proto, že chci děti konfrontovat přímo s biblickým příběhem, který je dost výživný sám o sobě.

3 Jestli jde o jakoukoliv knihu, pak asi Malý princ – vlastně je to jedna z mála knih, ke které se vracím. Pokud jde o knihu dětskou, bavil mě krasavec trochu při těle v nejlepších letech s vrtulkou na zádech ☺, který svým mimořádným dost pomáhal Benovi v jeho trablech (*Karkulín ze střechy – pozn. redakce*). Jinak oblíbená je vždycky ta knížka, kterou zrovna čteme jako rodiče s nejmladším synem, protože ji vybíráme a čteme společně.

Ondřej Ruml, Nové Město na Moravě

1 Vlastně moc ne a děkuju za otázku, která mi to nasadila do hlavy. Občas odkazuju na klasiku – Foglar, Potter, ... Mohl bych a měl bych víc, připomínám si větu Janka Jirků, jestli nejsme až moc vázaní na tu jednu knihu...

2 Proč ne, vlastně nevím, trochu se bojím, že děti už tolik nečtou nebo čtou něco jiného. Na táborech jsme kdysi knížky hodně používali jako témata celotáborových her, biblické pobožnosti jsem na to předem někdy trochu ztěžka rouboval, ale realita byla vždy snazší a dalo se odkazovat na situace,

dilemata a zážitky právě z knížek (většinou šlo o klasiku – Rychlé šípy, Hobit, Děti kapitána Granta, Cesta kolem světa za 80 dní, mayovky, Tobiáš Lolness, Daleká cesta za domovem nebo Momo a ukradený čas) a já si je rád připomněl nebo i nově přečetl.

3 Otázku chápu, že dětskou či pro mládež? To bych asi po delším uvažování řekl Foglarovo Když duben přichází, to mě kdysi zasáhlo, trochu sentimentální o dospívání, o těch odstrkovaných, četl jsem to, tuším, dvakrát a časem bych rád přečetl i po třetí. A dospělou – jednu, to nedovedu...

Petr Melmuk, Telč

Vycházím z biblického textu, který se snažím přetlumočit tak, aby byl sdělný. Pokouším se o aktualizace, a tak se může stát, že se dotkneme někdy i dětské literatury.

P.S.: Jako zajímavost přikládám fotografii z letošní konfirmace, kdy se během rozhovoru se staršovstvem obě konfirmandky pokoušely celkem úspěšně sestavit pořadí biblických knih.

Hynek Tkadleček, Horní Dubenky

1 a 2 Ano, využívám. Základní hodnoty našeho lidství nacházíme i v běžné dětské literatuře.

3 Nemám nejoblíbenější knihu. Napadají mě: Poklady pod sněhem, Škola Malého stromu, Popoupo, Spočítej hvězdy, Prašina.

Pavla Janděčková, Opatov

1 a 2 Ano, využívám, při práci s menšími dětmi. Na biblický příběh se nesoustředí dlouho a tohle je změna.

3 Líbí se mi kniha Biblický zvěřinec od Lenky Ridzoňové. Děti mají zvířátka rády a ta jsou pak vřazena do biblického příběhu. Ale tohle vlastně asi není běžná dětská literatura.

Jan Keřkovský, Jihlava

Při práci s dětmi běžnou dětskou literaturu nepoužíváme, jen Bibli pro děti, případně některou z encyklopedií. Proč ne? Důvody jsou nejvíce časové.

Odpovědi farářek a farářů ještě doplňuje odpověď učitelky nedělní školy:

Věra Šimková, učitelka nedělní školy, Jihlava

1 Ano.

2 Snažím se využívat cokoliv, co mi připadá vhodné, jako ilustrace, metafora či odkaz k danému tématu. Takže knihy, filmy, ilustrace, ...

3 Mám ráda příběhy Astrid Lindgrenové, jsou to nadčasové poutavé příběhy a každý si v nich může něco najít, C. S. Lewis a jeho Letopisy Narnie – to je podle mě krásný a jednoduchý návod, jak starším dětem vysvětlit celý biblický příběh včetně opětovného vzkříšení. Foglara, Broučky, Včelí medvídky a spousty jiných. Z náboženských Biblická vyprávění, Vypráví dětem (převyprávěné příběhy z Bible z dob mého mládí) a Hrajeme si v Boží zahradě. Nemám vysloveně nejoblíbenější knihu nebo mě momentálně nenapadá.

Táborový receptář

Tvarohové knedlíčky polité ovocem

Suroviny pro tábor / na 3–4 porce:

3 másla (750 g) / 40 g másla
20 měkkých tvarohů (5 kg) / 1 měkký tvaroh (250 g)
20 vajec / 1 vejce
2 kg polohrubé mouky / 100 g polohrubé mouky
3 kg dětské krupičky / 150 g dětské krupičky
1 kg cukru / 50 g cukru
máslu na promaštění uvařených knedlíčků, aby se nelepily
5,5 kg mraženého ovoce (ideálně lesní směs) / 1 pytlík
mraženého ovoce případně rozmačkané čerstvé ovoce
(jahody, borůvky, maliny, ...)
cukr moučka dle chuti
na rozmazlení: 2 velké řecké jogurty, nebo 2 smetany /
trochu řeckého jogurtu, nebo smetany

Doporučují:

Eva Mrázková a Martina Cahová

Postup:

Nejprve necháme rozmrazit ovoce. Rozmražené ovoce rozmačkáme a smícháme ho s takovým množstvím moučkového cukru, aby výsledná směs byla sladká. Změklé máslo, tvarohy, vejce a cukr smícháme dohromady. Postupně přidáváme mouku a dětskou krupičku a rukou zaděláváme těsto tak, aby se nakonec nelepilo. Na zadělání těsta se obvykle vybírá nejsilnější muž tábora. Z hotového těsta postupně hněteme 2–3 cm tlusté hady, které rozkrajujeme na centimetrové knedlíčky. (Obdobu vanilkových rohlíčků). Když máme knedlíčky připravené, vhodíme je do vroucí vody a necháme povařit, dokud nevyplavou na povrch. Knedlíčky vybereme z vroucí vody a omastíme troškou másla, aby se neslepily. Podáváme polité ovocem. Pokud chceme táborníky rozmazlit, můžeme ovoce ještě polít troškou sladké smetany nebo lehce oslazeným řeckým jogurtem.

z tábora pro mladší

Doporučuje: Filip Boháč

z tábora rodinného

Čočka s rajčaty a cuketou

Suroviny na 20 porcí:

10–15 stroužků česneku
5 ks cibule
20 ks rajčat
5 lžiček libečku
10 lžic olivového oleje
5 špetek drceného kmínu
5 ks mladé cukety
5 kostek zeleninového bujonu
1250 g rozpůlené červené čočky
voda dle potřeby, sůl podle chuti

Postup:

Zeleninu omyjeme a nakrájíme na malé kostičky (rajčata můžeme napřed spařit a slupky oloupat). Cibuli s česnekem oloupeme a nakrájíme na drobné kostičky. Ve větším hrnci rozejdeme olivový olej a nejprve osmahneme cibulku. Přihodíme rajčata, česnek a asi 5 minut restujeme. Zeleninu pustí vodu. Přidáme zeleninový bujon, přisypeme červenou půlenou čočku, libeček, kmín a přilijeme vodu. Pro začátek stačí 2 dl, podle potřeby můžeme během dušení přilít více. Čočku s rajčaty a cuketou dusíme přibližně 12 minut za občasného promíchání. Červenou čočku zahušťovat nemusíme, trochu se rozvaří a bude kašovitá, což bohatě stačí.

Zdroj: Varení.cz

z tábora pro starší

Doporučuje: Bérík

Ěpesní hlíivový vegan guláš

Suroviny:

olej
voda na podlití
2 kg cibule
1 kg brambor
1 kg hlívy ústříčné
1–1,5 kg rajčatového protlaku
palice česneku
koření dle chuti: paprika sladká, paprika pikantní, kmín, bobkový list, nové koření, sůl
lahůdkové sušené droždí (LSD)

Postup:

V hrnci si rozejdeme olej. Cibulku nakrájíme na podélné měsíčky. Jakmile je olej rozpálený, vhodíme cibulku a smažíme do zlatova. Cibuli zaprášíme sladkou a pálivou paprikou, kmínem. Mezitím si pokrájíme na menší kousky hlívu, brambory a česnek, které též vhodíme do hrnce. Počkáme, než hlíva pustí vodu, popř. trochu podlijeme a několik minut podusíme. Dolijeme vodou, přidáme bobkáč, sůl a pár kuliček nového koření, mícháme, aby se chutě hezky propojily. Na závěr přidáme protlak, LSD (lahůdkové sušené droždí) a podle chuti dochutíme vším, co se hodí.

Ilustrační fotografie je ze staršího běhu tábora.

Táborový receptář (Od táborových kuchařů)

Práce s dětmi a dětská literatura (Anketa)

Valná hromada Bratra Kálefa v roce 2022

Potkávání naživo nic nenahradí (Rozhovor)

Příměstský tábor pro ukrajinské děti

Knižní inspirace pro malé i velké

Brigády na tábořišti v roce 2022

Z novoměstské práce s dětmi

Jákobův sen – Vystřihovánka

Domácí chléb na Díkčinění

Loučení se školním rokem

Ze Sněžného do Telecího

Vzhůru na palubu!

Kálefáci Lví srdce

Filmová inspirace

Sharing is Caring

Hilda a její svět

Férová snídaneň

facebook.com/bratrkaléf

kalef.evangnet.cz

Zpravodaj pro práci s dětmi vydává Bratr Kálef, z.s.

adresa: Bratr Kálef, z.s., Vrchlického 1, Jihlava, 586 01 • IČ: 488 98 937

kalef@evangnet.cz • bankovní spojení: 2200424296/2010

grafický návrh a sazba: TFSoft, www.tfsoft.cz

tisk: Tiskárna Unipress, s.r.o., www.unipress-zr.cz • náklad: 200 kusů

